

РАДОСАВ СТОЈАНОВИЋ

МАЈСТОР БРАЦКО

Неколико дана пошто ме је на раскрсници код филозофског ударио возач аута необичног имена „К-70” из фолксвагенове творнице аутомобила, замолио сам наставницу фискултуре Маргиту Пауновић да ми нађе доброг аутолимара. Осигурање је рекло да може и приватник, ако има регистровану радњу. Било ми је хитно. А госпођа Пауновић без двоумљења ми је казала:

– Нема шта да се премишљамо, идемо код Брацка. Он ти је врхунски за лимарију. Истина, нисам видела колико ти је ауто оштећен.

– Не знам ја Брацка – рекао сам. – Ако га знаш, онда сутра по подне.

Госпођа Пауновић радила је у оближњој основној школи, у шиптарској четврти, и волела је да се својим гимнастичарским способностима намеће и надмеће. Некад је учествовала и на уличним тркама града поводом дана ослобођења и побеђивала.

– Све, све, али треба да видиш како ја правим шпагу – једном ми је изазовно казала.

На те њене речи знао сам одговорити како ме више интересује акробатика од гимнастике о којој је хтела да ми најпре одржи час. А кад сам ауто предао Брацку и с њом кренуо назад, рекла је.

– Ето ти праве прилике! Кад Брацко заврши ауто, онда ћеш се смиловати да видиш моју шпагу.

Наравно да сам потврдио климањем главе, јер све ми се чинило неизвесним. Ударац аутом је изгледао грозно. Као да је циљао да убије сувозача. Лим је ушао до половине сувозачевог седишта које се спљоштило и сва је срећа што сам у ауту био сâм. Срча од стакла ме је свег полила и ушла ми за врат.

Кад је погледао ауто, Брацко је рекао:

– Велика је срећа што равнотежа аута није поремећена, тежиште му није померено, иначе би било пуно посла, и опет не бих био сигуран да је у реду.

Нешто сам из тога и сâм схватио, поготово да добро познаје госпођу Пауновић, те да се дружи с њеном најбољом пријатељицом Лидијом. Касније ми је госпођа Пауновић казала како он у ствари, преко Лидије, настоји да дође до ње, али се она не да! За њега је тврд орах!

– Никад се то неће догодити, нити ће видети како ја правим шпагу! Те руке ме неће пипнути! – казала је таквим тоном као да мени то треба нешто посебно да значи.

На одласку мајстор Брацко ме је питао:

– А како ћете ви без аута? Видите, овде у дворишту слободна су три, па одаберите онај који би вам одговарао док ја не завршим ваш. Можда „рено 5”, једноставнији је, омален и згодан, притом мало троши.

– Ако му ауто буде потребан, ја ћу му дати свој – рекла је госпођа Пауновић. – Не брини, Брацко, о томе.

– Добро. Мислио сам за свакодневно – одговорио јој је. – А ми се, онда, видимо сутра у ово време да ми донесете оно што сам вам написао – и пружио ми је погужвани папир с исписаним потрепштинама.

– Ок! – рекао сам. – Видимо се.

И одвезли смо се из простране авлије с аутомобилима у којој се по свему видело да је реч о добром ауто-сервису. Поред сервиса била је ту и породична кућа, близу гранатог ораха, у којој је мајстор живео. Брацко се дуже спремао за сеобу, па је, у Србији, купио кућу негде близу Крагујевца и тамо преселио жену и двоје деце која су ишла у школу. Овде је живео сам. Повремено је имао и помоћника за лимарске радове а сâм је посао фарбања завршавао у комори за печење боја. Колико сам сазнао имао је добру клијентелу, а каткад је морао и током ноћи да заврши све поправке на ауту, како би клијент који је дошао „са службеног пута” ујутру имао исправан ауто. Наравно, у таквим случајевима зарада је била многоструко већа.

Сутрадан ме после поднева позвала госпођа Пауновић и питала јесам ли набавио оно што ми је Брацко тражио и кад ћу код њега. Рекао сам да нисам могао. Имао сам наставу. Тек по подне ћу стићи да то завршим. Она се понудила да ме одвезе, што сам одбио, рекавши да ћу се снаћи. Предвече сам таксијем отишао код мајстора који је у радионици петљао око мог аута.

– Мораће овде да се добро потегне! – рекао је када сам се појавио. – Али сва је срећа што је тежиште аута остало нетакнуто.

Дао сам му најлон кесу са купљеним стварима, а из друге извадио бутељку и пружио:

– А ово је за мајстора, да буде лакше руке!

– Иди у кућу и сачекај ме. Сад ћу ја! – казао је.

То његово „сад ћу ја” било се нешто отегло, и када се појавио већ је био сумрак. Ја сам за то време буљио у телевизор на коме су титрале слике некаквог љубавног филма. Нисам имао воље да тражим бољи канал. Телевизор му је све време радио док је он био у радионици и наредних дана када сам свраћао код њега.

– Можеш овде доћи кад год ти је воља! – рекао ми је Брацко.
– Да побегнеш од својих главобоља и послова који те оптерећују. Знам да није лако петљати с децом.

– Моји су матуранти – казао сам. – С њима се можеш договорити, и они то поштују.

– Не знам колико познајеш овај град. Волео бих да те проведем ноћу, да видиш како изгледа ноћни живот Приштине. Онда се покаже право лице града.

Пристао сам. Приставио је кафу и извадио пиће, што сам одбио. Седели смо у великој просторији у којој је поред зида био широк француски лежај а поред њега омар препун разновразне стакларије.

Узео је телефон и тражио неку Лелу. С друге стране чуо се старији женски глас који се правдао да јој не може ништа наредити. Она је својеглава. Неће послушати.

– Кад дође, да ми се хитно јави! Немој да ја долазим тамо! – запретио је Брацка. – Цео дан ми се није јавила! Цео дан!

И спустио је слушалицу. Поћутао је неко време, па ми рекао.

– Имам једну деликатну обавезу. Када је мој другар Неџат отишао у Њорку, оставио ми је своју девојку да о њој бринем, а она ми се, ето, целог дана није јавила. Тако каткад изврда. Па, како да о њој бринем, кад она стално настоји да ми изврда. Видећеш је. Показаћу ти је!

Када сам одлазио рекао ми је:

– А сутра дођи што касније, да обиђемо град после поноћи, а и ја да се дотад мало освежим и предахнем.

Сутрадан у ноћи нисам га питао докле је дошао са мојим колима, сам је рекао да је имао хитан случај да некој госпођи заврши ауто. Разумео сам га. Око поноћи сели смо у неку огромну крнтију која је одмах креснула иако је споља изгледала прилично неугледно.

– Ја волим да гањам стара кола, тако их враћам у живот – рекао је.

А у ствари, колико сам доцније схватио, није желео да га по аутомобилу одмах препознају у граду.

– Идемо у самоуслугу у дому „Боро и Рамиз” да нешто купимо. Знаш да они раде преко целе ноћи.

– Знам – рекао сам.

Било ми је то помало чудно. Ноћни живот, а идемо у самопослугу. Паркирали смо се испред на платоу, где је било неколико аутомобила. Када смо ушли у самоуслугу и он одабрао неколико намирница да купи, између гондола рекао ми је сасвим тихо:

– Обрати пажњу на ону тројицу с девојком. Она је Српкиња, а они Албанци. Купили су храну и воде је у неку гајбу. Види их на каси како изгледају. Која је то сорта. И на шта све оне пристају.

Кад смо пазарили и изашли рекао ми је:

– Оно двоје што су платили после нас су исто – девојка Српкиња, он Шиптар. Купио је суџук и хлеб и сад је води у стан. Тако се младе Српкиње овде продају и подају – за кило кобасица и хлеб! У граду има доста сиротиње. Има студената, омладине...

Био је огорчен.

– Није ми то први пут да видим. Увек када у по ноћи дођем да купујем, иста слика. А сад идемо до улице Загорке Савић, горе испод Црквене мале.

Прошли смо кроз центар, па уз Велушку улицу, смрдљива Велуша је текла поред пута. Стали смо испред једне ониске куће од набоја, која је била окречена у бело, делом ољуштеног лђпа. У том крају углавном су биле старинске кућице, тек понека на два спрата, све из турскога вакта. Светло у улици чкиљило је мистично затамњено. Брацко је изашао из аута и стао да лупа на невелики прозор кућице који је гледао на улицу. На прозору је био тамни застор. Није се видело да ли унутра има светла. Нико се није огласио. Онда је отворио капиџик и ушао у двориште. Пратио сам га. Позвонио је и после неког времена појавила се стара госпођа огрнута некаквом пелерином с којом је дан раније разговарао телефоном. Тако сам то схватио.

– Лела опет није код куће?! – питао је.

– Није!

– Па је л’ уопште долазила од јуче.

– Јесте. Дошла, и опет отишла!

– Јеси ли јој пренела шта сам јој поручио?

– Јесам!

– Што ме лажеш, матора, када ми је јасно да се није вратила од јуче!

Старица је слегла раменима.

– Шта ја ту могу! – рекла је снисходљиво.

– Кад се врати одмах да дође код мене, је л ти јасно?!

– Јасно!

– Ево вам нешто хране! – рекао је и пружио старици пуну најлон кесу коју до тада нисам запазио да је у његовим рукама.

И отишли смо. Био је јако љут. Мене је одвезао до стана, а он својој кући.

Сутрадан по подне, када сам већ био код Брацике, појавила се Лела. Била је неко етерично створење, прелепа за град и среди-ну у којој је живела. Ко би и помислио да у оваквом граду има и таквих девојака. Ушла је у кућу где смо нас двојица седели. Бра-цика је устао и затворио врата.

– Немој ме! – рекла је устрептало Лела.

То је још више разјарило мајстора. Ошамарио је два пута тако да ми се учинило како ће јој избити све зубе. Поцрвенели су јој образи, а она брзнула у тихи плач.

– Да те не чујем! Натенане ћеш ми испричати где си и с ким све ово време била – рекао је мајстор и замахнуо. Она се пресавила на кревету и зацвилела. Овог пута није је ударио.

– Немој је тући, бар док сам ја ту – рекао сам му. То ме потресло.

– Не брини. Зна она како се проведе после оваквих излета. Ни овог пута јој не гине. Срећа те су ти излети ретки.

Неко време смо ћутали. Девојка се смирила и марамицом утрла сузе с очију и са образа. Њено лице је засијало, постало још лепше. Синуло. Загасита коса је покривала обнажена рамена. Можда је имала осамнаест-деветнаест година. Помислио сам како још није ни окусила живот а већ се нашла у вртлогу љубави, стра-сти и смрти. И питао се како је такво биће допало руку Неџата Би-тићија, који сада робија због ње јер је убио једног од супарника и зарадио четири године затвора. Можда је и она попут оних дево-јака које сам јуче видео у самопослузи упала у клопку коју живот уме да приреди младима. Је ли она завредила убиства младића и затвора другог? И шта ће бити када Неџат дође са робије. Је ли је он тим чином купио засвагда да може са њом радити шта хоће?

– Хоћеш ли је? – одједном ме је питао Брацко. – Овде на овом лежају. Можеш слободно, ако ти се допада! За тебе нема препреке. Ја ћу изаћи.

Лела је ћутала и стрепела. Снизане главе. Није се могло наслу-тити чему се надала у овом тренутку. Али ја сам био на сигурном.

– Не, нећу – рекао сам с малим застанком.

– Ја не бих издржао, веруј ми. Ретко ко не би! – учинило ми се да је то био Брацков прекор, као да сам рекао нешто лоше о Ле-линој лепоти.

– Не могу! То је јаче од мене – казао сам и он је одмахнуо руком.

– Ја морам да идем, а ти буди уљудан према малој – казао сам му на расстанку.

После два дана Брацко ме је позвао да преузем ауто. Био сам задовољан оним што је од мог хаварисаног аута направио. Штавише успут је исправио још неке флеке и огреботине и префарбао га. Није се могло приметити да је био добро оштећен.

Довезла ме је госпођа Пауновић. И она је била задовољна Брацковом мајсторијом. Кришом, мајстор ме је позвао у радионицу.

– Запао си за око Лели – рекао ми је. – Ти знаш какве су жене.

– Не, ту не може ништа бити. Много је опасних препрека. Њен младић је у затвору, зар је то мало? Не желим да скрнавим тај чин на који је он пристао.

– Али ја када ти кажем да можеш, то је као закон. Значи можеш без последица! Ти си сада и Неџатов пријатељ.

– Хвала ти! Хвала и за ауто – рекао сам и пружио му онолико колико је рекао када је први пут видео слупан ауто и додао приде за захвалност.

Мајстор је новцем прешао преко своје урасле браде и казао:

– Нека се само коте!

Поздравили смо се.

– Сад идемо у кафану Видовдан, у Грачаници – рекла је радосно Марга.

– Идемо! – сложио сам се. – Да прославимо окончан посао. Могао би и ти са нама – добацио сам Брацки.

– А, хвала! Тек ме чека сложен посао! Срећно!

И опростисмо се.